

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 94/05-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti T., a. s., so sídlom B., zastúpenej advokátkou JUDr. I. G., D. S., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo T., a. s., B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajskému súdu v Bratislave p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. T., a. s., B. p r i z n á v a finančné zadostučinenie 45 000 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť T., a. s., B. trovy právneho zastúpenia 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. I. G., D. S., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 23. marca 2005 doručené podanie T., a. s., B., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. I. G., D. S., ktoré bolo označené ako „*Ústavná sťažnosť podľa článku 127 Ústavy Slovenskej republiky*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 41 Cb 20/99, ktorá sa týka návrhu sťažovateľky proti odporcovi I. S., a. s., B., na zaplatenie 28 890 917 Sk s príslušenstvom.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

„... Dňa 05. 03. 1999 bola na Krajský súd v Bratislave prostredníctvom Advokátskej kancelárie JUDr. I. P., advokáta so sídlom v B. – právneho zástupcu navrhovateľa podaná žaloba o zaplatenie 28.890.917,- Sk s príslušenstvom v právnej veci navrhovateľa: T. F., o. c. p., a. s. so sídlom B. voči odporcovi: I. S., a. s. so sídlom B. Podaním žaloby sa začalo na Krajskom súde Bratislava konanie... pod spisovou značkou 41 Cb 20/99.

Konanie bolo pridelené sudkyňi JUDr. E. H.

Právny zástupca navrhovateľa vypovedal ku dňu 14. 09. 1999 plnú moc udelenú navrhovateľom, avšak o tejto skutočnosti súd neinformoval.

Počas tohto obdobia nastali nasledovné právne skutočnosti týkajúce sa navrhovateľa:

Mimoriadnym valným zhromaždením zo dňa 18. 05. 1999 osvedčeným notárskou zápisnicou Nz 182/99, N 138/99 spísanej notárom JUDr. V. bola schválená zmena stanov,

zmena obchodného mena z T. F., o. c. p., a. s. na T. T., o. c. p., a. s. Táto právna skutočnosť bola Obchodným registrom Okresného súdu Bratislava I zapísaná dňom 16. 06. 1999.

Mimoriadnym valným zhromaždením zo dňa 01. 03. 2001 osvedčeným notárskou zápisnicou Nz 106/01, N 138/99, spísanej notárom JUDr. V. bola odsúhlasená ďalšia zmena stanov, týkajúca sa zmeny obchodného mena z T. T., o. c. p., a. s. na T. T., a. s. Táto právna skutočnosť bola Obchodným registrom Okresného súdu Bratislava I zapísaná dňom 16. 03. 2001.

Notárskou zápisnicou N 2371/03, Nz 80540/03 spísanou dňa 12. 09. 2003 notárskym kandidátom Mgr. L. notára JUDr. V. bol osvedčený priebeh mimoriadneho valného zhromaždenia, na ktorom bolo rozhodnuté o zrušení spoločnosti T. T., a. s. bez likvidácie zlúčením so spoločnosťou T., a. s. T. T., a. s. zanikla bez likvidácie zlúčením so spoločnosťou T., a. s., B., ktorá je jej právnym nástupcom a ku dňu výmazu, t. j. ku dňu 29. 02. 2004 na ňu prechádzajú všetky jej práva a záväzky...

Dňa 24. 01. 2002 prevzala právne zastupovanie navrhovateľa naša advokátska kancelária, skutočnosť ktorá bola príslušnému súdu oznámená listom zo dňa 18. 03. 2002 a na základe týchto skutočností bolo požadované pripustenie zmeny obchodného mena na strane aktívne legitimovaného účastníka sporu z T. F. o. c. p., a. s. na T. T., a. s.

Zároveň bol týmto listom, vzhľadom na neprímerane pomalý postup príslušného súdu, požiadany krajský súd v Bratislave, aby vytýčil pojednávanie.

Keďže súd na túto žiadosť nereagoval a pojednávanie nevytýčil, bol súd opätovne požiadany o vytýčenie pojednávania listom zo dňa 08. 08. 2002...

Žiaľ ani na túto žiadosť sme nedostali odpoveď a ani nebol vytýčený termín pojednávania. Listom zo dňa 10. 03. 2003 adresovaným predsedovi Krajského súdu v Bratislave sme požiadali o prešetrenie veci a o zabezpečenie nápravy.

Následne sme boli súdom listom zo dňa 24. 03. 2003 vyzvaní na vyjadrenie k stanovisku odporcu zo dňa 27. 03. 2000. Naše vyjadrenie sme súdu zaslali listom zo dňa 10. 04. 2003...

Za účelom prešetrenia doterajšieho konania sme dňa 24. 06. 2004 podali v súlade s § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich v znení neskorších predpisov (zákon o štátnej správe súdov) opätovne žiadosť o prešetrenie veci a o vytýčenie

pojednávania a zároveň sme požiadali predsedu Krajského súdu v Bratislave, aby zabezpečil v predmetnej veci nápravu, nakoľko od roku 1999 nebolo vo veci vytýčené konanie, čím sa znemožňuje vymoženie pohľadávky žalobcu voči žalovanému...

Krajský súd v Bratislave prostredníctvom JUDr. T. K., povereného riadením Krajského súdu v Bratislave listom zo dňa 27. 07. 2004 predĺžil lehotu na vybavenie našej sťažnosti z dôvodu zabezpečenia všetkých podkladov potrebných na jej riadne vybavenie...

Napriek opísanému postupu sa vo vyššie uvedenej veci... do dnešného dňa pojednávanie nevykonalo.“

Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa T., a. s. so sídlom B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov priznané článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Krajským súdom v Bratislave vedenom pod spisovou značkou: 41 Cb 20/99 bolo porušené.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi T., a. s. so sídlom B., priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000.000,- Sk predstavujúce náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za porušenie základného práva prerokovať vec bez zbytočných prieťahov uvedeného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. II. ÚS 94/05-11 z 30. marca 2005 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 24. mája 2005 právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti

ústneho pojednávania, a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti prijatej na ďalšie konanie.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v odpovedi na výzvu oznámila ústavnému súdu listom z 27. mája 2005 (doručeným ústavnému súdu 31. mája 2005), že súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 31. mája 2005 (Spr. 3467/05, doručenom ústavnému súdu 6. júna 2005) oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 o zaplatenie 28 890 917 Sk s príslušenstvom.

Účelom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa 1) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci, 2) správanie účastníka konania a 3) postup súdu.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého spisu krajského súdu zistil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 41 Cb 20/99 ide o zaplatenie dlhu 28 890 917 Sk s príslušenstvom na základe dohody, ktorá bola 1. júla 1996 uzavretá medzi navrhovateľom a odporcom. Procesné úkony v konaní o takejto obchodnej veci tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, pričom vec samotnú nemožno posúdiť ako právne a skutkovo zložitú. Pri sústredenom postupe krajského súdu (a súčinnosti sťažovateľa) ju možno uzavrieť bez zbytočných prietahov.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v konaní sp. zn. 41 Cb 20/99, bolo správanie sťažovateľky ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľky ako aktívne a súčinnosť, ktoré zásadným spôsobom neprispelo k doterajšej dĺžke konania pred krajským súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľky opakovane 18. marca 2002, 8. augusta 2002 a 10. marca 2003 žiadala krajský súd o nariadenie pojednávania vo veci a 24. júna 2004 podala žiadosť o prešetrenie veci a o nariadenie pojednávania, ktorú krajský súd považoval za sťažnosť na prietahy v konaní.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného krajského súdu.

Ústavný súd zo spisu krajského súdu zistil, že žaloba sťažovateľa o zaplatenie 28 890 917 Sk s príslušenstvom bola označenému súdu doručená 11. marca 1999. Krajský súd vyzval 8. júna 1999 žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku a odporcovi zaslal žalobu s výzvou, aby sa k nej vyjadril. Vzhľadom na to, že sa zásielka od odporcu vrátila krajskému súdu, zabezpečoval jej doručenie prostredníctvom orgánov Policajného zboru, pričom ani toto doručenie nebolo úspešné. Krajský súd preto overoval adresu odporcu na základe výpisu z obchodného registra a žalobu doručil na vyjadrenie štatutárnym zástupcom. Štatutárny zástupca odporcu doručil 29. marca 2000 krajskému súdu vyjadrenie, v ktorom uviedol, že pohľadávka T. F., o. c. p., a. s., B. proti I. S., a. s., B. v dôsledku prevodu a následne čiastočnému zaplateniu a odstúpeniu pohľadávky zanikla.

Krajský súd počas ďalších troch rokov nevykonával vo veci žiadny úkon bez toho, aby existovala zákonná prekážka jeho postupu. Konajúca sudkyňa dala 28. februára 2003 pokyn na doručenie vyjadrenia odporcu navrhovateľovi a určila termín pojednávania vo veci na 24. marec 2003. Prvé pojednávanie vo veci sa malo uskutočniť po štyroch rokoch od podania žaloby, pre neprítomnosť účastníkov konania však bolo odročené na neurčito.

Vzhľadom na to, že došlo k zmene právneho zástupcu navrhovateľa, krajský súd 24. marca 2003 doručoval vyjadrenie odporcu novo ustanovenému právnomu zástupcovi a 23. júla 2003 overoval na Notárskom úrade JUDr. B. skutočnosti oznámené odporcom. Od uvedeného dátumu do 22. februára 2005, keď došlo k zmene konajúcej sudkyne, t. j. počas 19 mesiacov, krajský súd nevykonával žiadne úkony vo veci.

Po 22. februári 2005 krajský súd postupuje vo veci plynulo, v období do predloženia spisu ústavnému súdu zabezpečil aktuálne výpisy účastníkov konania z obchodného registra, vyzval účastníkov na predloženie dokladov a 29. apríla 2005 uskutočnil pojednávanie vo veci.

Ústavný súd konštatoval, že z celkovej dĺžky konania, ktoré na krajskom súde trvá dosiaľ viac ako šesť rokov, obdobie nečinnosti tohto súdu predstavuje viac ako štyri a pol roka. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v označenom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal krajskému súdu, aby vo veci sp. zn. 41 Cb 20/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 10 000 000 Sk, pričom k tomuto rozsahu v príslušnej časti sťažnosti uviedla: *„Sťažovateľ má naliehavý záujem na rozhodnutí veci... nakoľko predmetom súdneho konania bola pohľadávka navrhovateľa v nie zanedbateľnej výške, pri ktorom nároku navrhovateľa vzhľadom na nečinnosť súdu, v súčasnosti úroky z omeškania prevyšujú nárokovanú istinu navrhovateľa. Uplynutím šiestich rokov od začatia konania bez nariadenia jediného pojednávania sa vymožitelnosť tak vysokej pohľadávky voči dlžníkovi znižuje na minimum.“*

Zohľadňujúc predovšetkým dobu konania poznačenú nečinnosťou krajského súdu, ako aj celkovú dobu jeho konania vo veci sp. zn. 41 Cb 20/99, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka k predĺženiu tejto doby zásadne neprispela, ústavný súd rozhodol o tom, že sťažovateľke priznáva primerané finančné zadost'učinenie 45 000 Sk.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. I. G., ktoré vyčíslil sumou 5 302 Sk spolu za dva úkony právnej pomoci podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Trovy konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2005